luua küllalt püsivat alust kriisiraskuste ja kuningriigi halva pärandi all kannatavale maale. Tugev kommunistlik propaganda, mis leidnud pinna sündikalistlikus liikumises, kutsus aasta kestes esile korduvaid streike ja rahutusi. Oktoobrikuu üldstreigi puhul lõid isegi Kataloonia ja Baski provintsid Hispaaniast lahku, kuid veriste lahingute järel olid nad sunnitud ometigi jälle alistuma Hispaania keskvalitsusele.

Stavisky rahandusskandaal, millesse osutusid segatuks ka mitmed saadikutekoja liikmed, lõi veebruari algul revolutsioonilise meeleolu P a r i i s i s, kus ärritatud rahvas tahtis 6. veebruaril minna ajama laiali saadikutekoda. Kokkupõrkel politseijõududega sai inimesi surma ja haavata. Doumergue'i koondusvalitsuse loomine tõi aga rahvamassidesse rahu ja suurendas demokraatliku valitsemiskorra autoriteeti mitmelt poolt tõusnud fašistlik-diktaatorlikkude ürituste vastu.

Raskema kriisi elas üle S a k s a m a a 30. juunil. Relvastatud rahvussotsialistlikud jõud ja kaitsevägi olid seisnud pikemat aega vastuoludes, mida ruttasid kasustama nii monarhistlikud kui ka demokraatlikud jõud rahvussotsialistliku valitsuse kukutamiseks. 30. juunil võttis valitsus tarvitusele äärmiselt karmid abinõud, surmates hoobilt kõik kahtlustatavad vastased, nende hulgas ka omaaegse kantsleri Schleicher'i koos naisega, rünnakrühmade staabi ülema Röhm'i, omaaegse parteisuuruse Gregor Strasser'i jt. Ametliku seletuse järgi surmati 77 isikut, kuid eraviisilised andmed kõnelevad sadade inimeste hukkamisest. Järskude abinõudega suutis kantsler Hitler kõvendada oma võimu ja president Hindenburgi surma järel võtta endale ka presidendi ameti, kuid aasta lõpuks olid sisemised lahkhelid Saksamaal uuesti nii-

Eesti kroonika 1934, lk. 11